

TETTSTEDSPAKKER

Et samarbeid om stedsutvikling på mindre tettsteder

VESTLANDSFORSKING

Indikatorarbeid i tettstadene

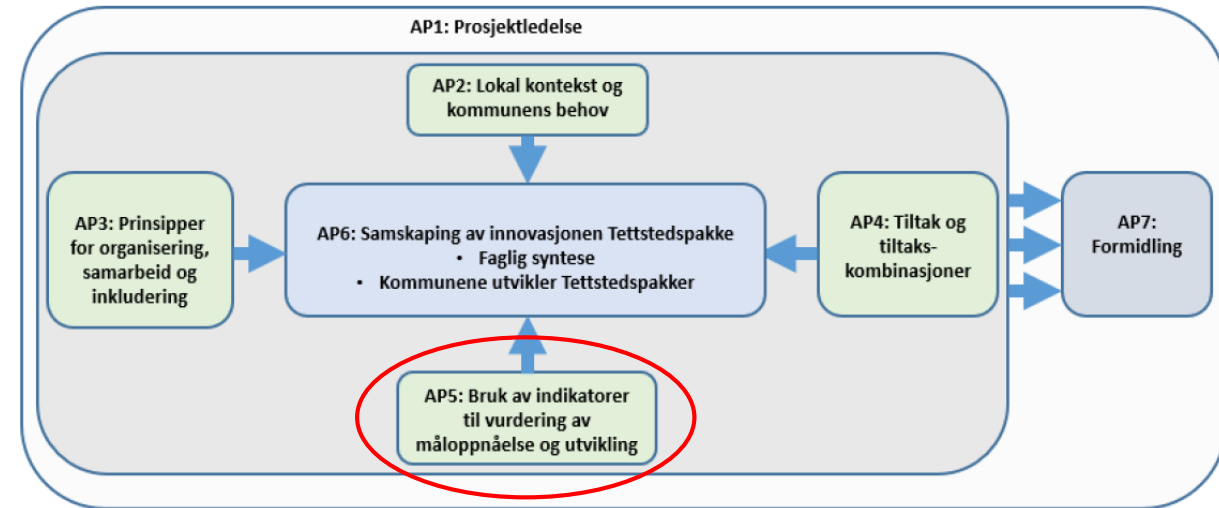
Sluttseminar: Attraktiv, inkluderende og klimavennleg stadutvikling

Fredag 24. september 2021

Kyrre Groven, Vestlandsforskning

Indikatorutviklinga sin plass i prosjektet

- AP2: Undersøke tettstadene sine utfordringar og karakteristika, og pilottiltak for å teste innovative løysingar
- AP3: Utforme prinsipp for god organisering, samarbeid og inkluderding i tettstadpakkar
- AP4: Utforme tiltak og tiltakskombinasjonar til bruk i tettstadpakkar
- AP5: Utforme og ta i bruk indikatorar som kan brukast til å måle effekten av tettstadpakkar.

AP5: Indikatorar

- Indikatorarbeidet (AP5) har bestått av desse oppgåvene:
 1. Skaffe kunnskap om noverande indikatorbruk
 2. Kartlegge kommunane sine ønske om relevante indikatorar
 3. Utvikle indikatorsett
 4. Teste og evt. justere indikatorsettet.

Gruppearbeid om indikatorar på fellessamling 3
Oslo, 12. november 2019

Samskaping

- Indikatorsett og vurderingsmetode er utarbeidd i nært samarbeid mellom kommunekontaktane og forskarane
- Kommunekontaktar
 - **Kristin Karlbom Dahle** (Vest-Telemark)
 - **Kristine Røiri** (Sortland)
 - **Geirmund Dvergsdal** (Stryn)
 - **Maja Johanne Tvedt** (Hol)
- Forskarar
 - **Kyrre Groven** (Vestlandsforskning)
 - **Marianne Knapskog** (TØI)
- Indikatorarbeid over 1 år:
 - Gruppearbeid på fellessamling 3 i Oslo, 12. november 2019
 - Epost-kartlegging av indikatorbruk og -behov, utsendt 15. mai
 - Fire zoom-møte med kommunane i perioden 3. juni – 16. september
 - Avsluttande indikatorseminar 11. desember 2020.

Indikatorutvikling og -vurdering

- Indikatorlista er basert på:
 - Spørjeskjema
 - Diskusjonar under nettmøta
 - Gjennomgang av andre indikatorsett og tilgjengeleg statistikk
- Vi har vurdert kvar indikator kandidat med omsyn til:
 - Kor tilgjengelege data er
 - Temarelevans
 - Nytteverdi for ulike aktørgrupper
 - Kor eigna indikatoren er for formidling

Korleis sikre vidare bruk av indikatorane?

- Indikatorane må opplevast som nyttige
- Data må vere lett tilgjengelege, oppdaterte og ha rett geografisk avgrensing
- Kommunen må ha små kostnader med bruken

Hovudlista: Indikatorar med enkel tilgang til data

Handel og liv i sentrum

- H1: Grøne areal i tettstaden
- H2: Omsetning per innbyggjar i detaljhandel
- H3: Tal tilsette i handel og service
- H4: Andel som jobbar i sentrum
- H5: Norsk kulturindeks
- H6: Bruk av kulturtilbod
- H7: Besøkstal i kulturhuset

Trafikk i sentrumsområdet

- T1: Biltrafikk gjennom sentrum (ÅDT)
- T2: Sykkeltrafikk gjennom sentrum (ÅDT)
- T3: Andel av kommunale vegar tilrettelagt for sykkel

Bustad og fritidsbustad

- B1: Befolkning etter kjønn og alder
- B2: Andel eldre over 70/80 år
- B3: Busette pr. km² tettstad
- B4: Bustadtype
- B5: Tettheit av bustader
- B6: Tettheit av fritidsbustader

Velferd, inkludering og samarbeid

- V1: Andel unge som er med i organisert fritid
- V2: Andel unge som ikkje er nøgd med tilbodet på treffstader
- V3: Område barn opplever som negative/positive
- V4: Identitet og optimisme i kommune/næringsliv
- V5: Tillit til kommunalt styre
- V6: Haldningar til tettstadutvikling

Tilleggslista:

Indikatorar der tilgang til data er usikker

Handel og liv i sentrum

Opplevd trivsel i sentrum
Bruk av leikeområde, nærmiljøanlegg og idrettsanlegg
Bruk av byrom/møteplassar
Kjøpekraft (velferdsnivå)
Tomme forretningslokale
Arb.plassutvikling i sentrum
Tal serveringsstader

Trafikk i sentrumsområdet

Reisevanar GSKB
Andel gjennomgangstrafikk
Andel sykkelreiser
Inn- og utpendling
Andel kollektive arbeids- og fritidsreiser
Dekning sentrumsparkering
Tal trafikkulykker
Opplevd tyggheit i trafikken
Andel el-bilar
Luftkvalitet

Bustad og fritidsbustad

Bebuarar per husstand etter bygningstype
Andel aldersvenlege bustader
Andel tomme sentrumshus (ikkje busette og fritidshus)
Tal tilgjengelege sentrumsbustader

Velferd, inkludering og samarbeid

Utdanningsnivå i befolkninga
Andel unge som er trygge i nærområdet sitt*

* Indikatoren er tatt ut av ungdataber rapportane frå 2020

Vurderingsskjema

Handel og liv i sentrum: Indikatorar som er med i manualen	Kjelde	Kommune				Tilgjengeleg			Temarelevans				Nytteverdi for kven					Formidling	
		Sortland	Stryn	Hol	Midt-Telemark	Type data og frekvens ¹	Innsats	Allment	Handel og liv i sentrum	Trafikk i sentrum	Bustad og fritidsbustad	Velferd/inkl./samarbeid	Lokal adm.	Lokal politikk	Fylke/stat	Næringsliv	Sivilsamfunn	Media	Politisk
H1: Omsetning per innbyggjar i detaljhandel	Statistikk-banken 05361					R 2	L	J	H	M	L	L	H	H	M	H	L	M	H

Lenke til evt. nettbaserte datakjelder

Type data:

R = registreringar som uansett blir gjort
D = data må samlast inn spesielt

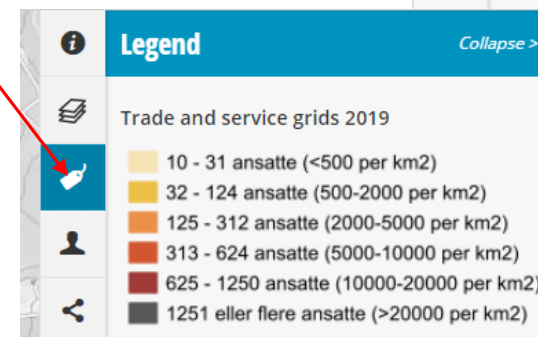
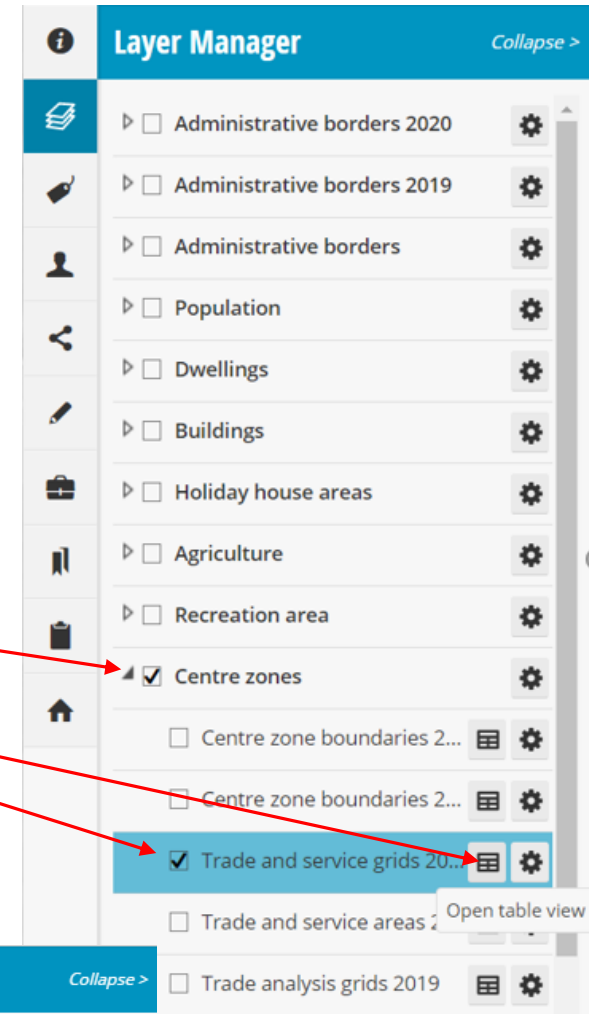
Frekvens: 1 = årleg, 2 = kvart 2. år (osv.)

H = høg, M = middels, L = låg
Mørk farge er «gunstigare» enn lys

Kor mykje innsats krev det å skaffe data?
(låg/middels/høg)
Er data allment tilgjengelege? (ja/nei)

H3: Framgangsmåte

- Gå til kart/ssb.no
- Finn rett kartutsnitt
- Klikk symbolet for **Layer Manager**
- Opne menyen **Centre zones** ved å klikke pila til venstre
- Merk av **Trade and service grids 2019** og tabellsymbolet
- Vis **teiknforklaring** ved å klikke merkelappsymbolet
- Klikk på enkeltruter for å få eksakt tal tilsette innan handels- og servicenæringar (sjå neste side)

1. Handel og liv i sentrum

H1: Grøne areal i tettstaden

Statistikkbanken tabell 10810

- Grøne areal i tettstaden er viktig, både for trivsel, biomangfald og klimatilpassing. Ved å overvake korleis omfanget av dei grønne areala utviklar seg, kan ein unngå at viktige kvalitetar i nærmiljøet til mange av innbyggjarane går tapt.
- SSB Statistikkbanken publiserer årlege arealbrukstal for alle norske tettstader.
- Nærare informasjon om statistikken finn du [her](#).

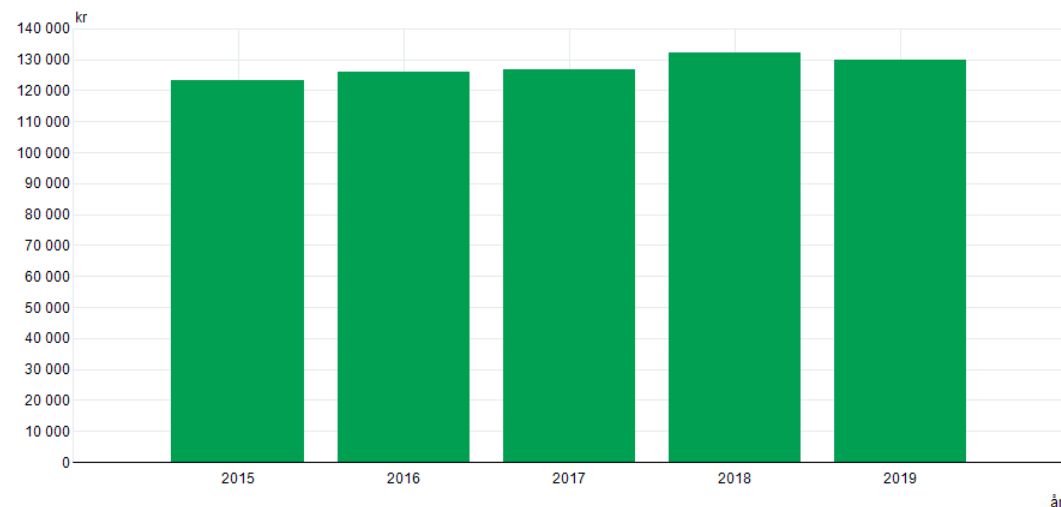
	Areal	
	2015	2020
7851 Sortland		
Grønne områder, idretts- og sportsområder	0,10	0,16
Jordbruksareal	0,14	0,13
Skog	0,18	0,16
Våtmark	0,08	0,08

H2: Omsetning per innbyggjar i detaljhandel

Statistikkbanken tabell 04776, kommune

- Kommunevis statistikk over detaljhandlomsetning per innbyggjar og år (omsetninga som skjer i kommunen delt på tal innbyggjarar i kommunen).
- SSB lagar ikkje varehandelstatistikk på finare geografisk nivå enn kommune. Detaljhandelsstatistikk for tettstader må eventuelt bestillast frå SSB som eit betalt oppdrag.
- Tala er eksklusiv omsetning av motorkjøretøy og bensin, og eksklusiv meirverdiavgift.

04776: Omsetning per innbyggjar i detaljhandel (kr), etter år. Sortland - Suortá, Omsetning.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

	Omsetning				
	2015	2016	2017	2018	2019
1870 Sortland - Suortá	123 158	125 846	126 569	132 118	129 742

2. Trafikk i sentrumsområdet

Trafikk i sentrumsområdet (T)

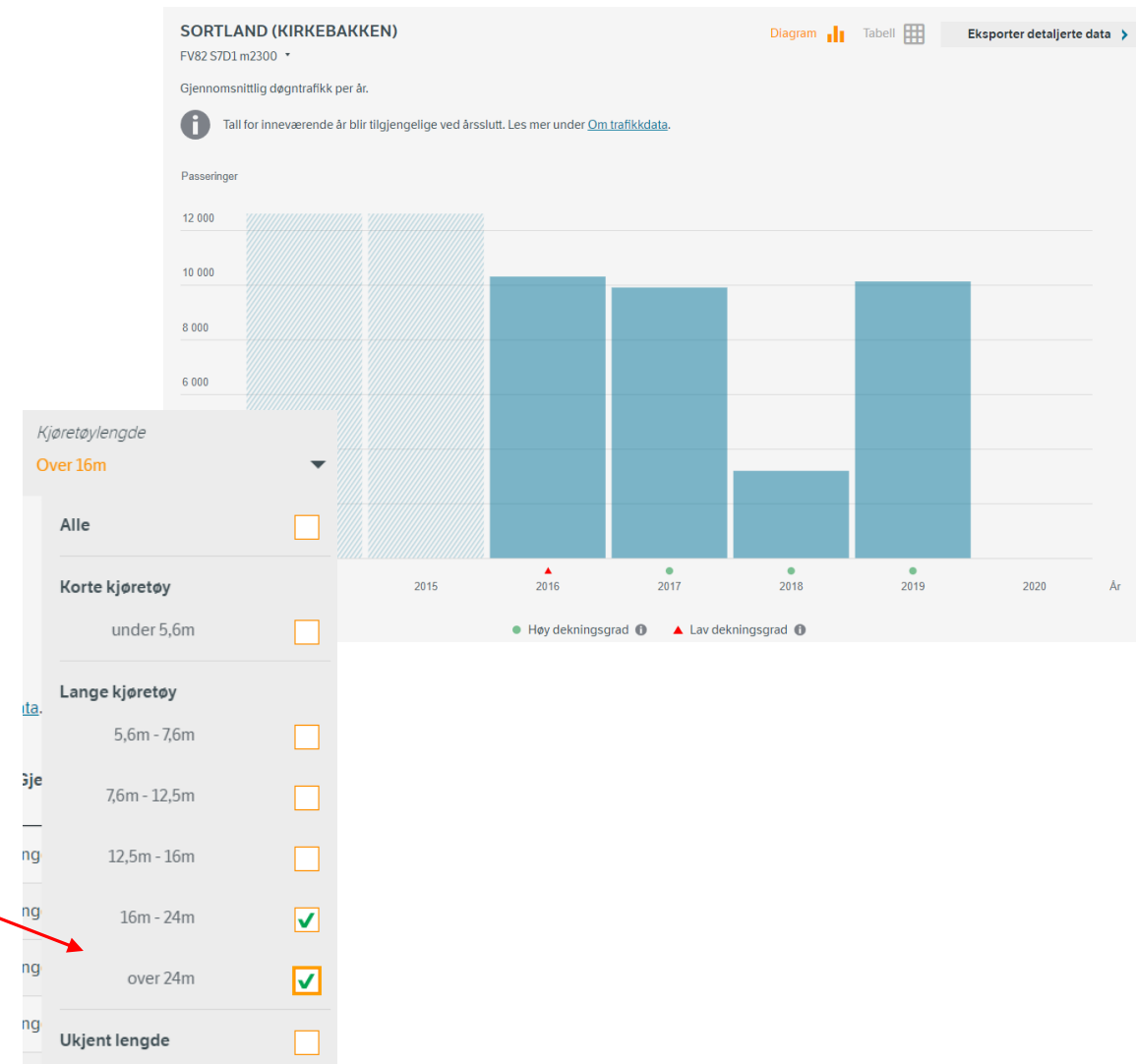
Trafikk i sentrumsområdet: Indikatorar som er med i manualen	Kjelde	Kommune				Tilgjengeleg			Temarelevans				Nytteverdi for kven					Formidling	
		Sortland	Stryn	Hol	Midt-Telemark	Type data og frekvens	Innsats	Allment	Handel og liv i sentrum	Trafikk i sentrum	Bustad og fritidsbustad	Velferd/inkl./samarbeid	Lokal adm.	Lokal politikk	Fylke/stat	Næringsliv	Sivilsamfunn	Media	Politisk
T1: Biltrafikk gjennom sentrum (ÅDT)	trafikdata.no					R 1	L	J	M	H	M	M	H	H	H	M	M	M	H
T2: Sykkeltrafikk gjennom sentrum (ÅDT)	trafikdata.no					R 1	L	J	M	H	M	M	H	H	H	M	M	M	H
T3: Andel av kommunale vegar tilrettelagt for sykkel	KOSTRA					R 1	L	J	M	H	M	M	H	H	H	M	M	M	H

Type data: R = registreringar som uansett blir gjort, D = data må samløst inn spesielt. **Frekvens:** 1 = årleg, 2 = kvart 2. år (osv.).

T1: Biltrafikk gjennom sentrum

Trafikkdata.no, årsdøgntrafikk for motorkjøretøy (inkl. motorsyklar)

- Trafikkdata.no formidler data frå trafikkregistreringsstasjonar på det statlege og fylkeskommunale vegnettet, og nokre kommunale vegar.
- Dette materialet gir ikkje innsikt i interntrafikken i sentrumsområdet, og skil ikkje mellom lokal- og gjennomgangstrafikk.
- Registreringane gjeld m.a. kjøreretning og lengd på kjøretøy. Dette kan ein studere i tabellvisning, og t.d. få ut ÅDT for tungtrafikk.

3. Bustad og fritidsbustad

Foto: Paul Lockhart

B1: Befolkning etter kjønn og alder

Statistikkbanken tabell 04362, grunnkrets

- I 2018 la SSB fram nye tabellar som viser folketal i grunnkretsar fordelt på kjønn og alder ([sjå artikkel](#)).
- Ved å hente data for dei grunnkretsane som dekkjer sentrumsområdet (sjå vedlegg i slutten av dokumentet), kan du lage indikatorar for alders- og kjønnsfordeling.
- Data blir presentert som tal personar i ulike aldersgrupper. Til bruk som indikator er det mest aktuelt å rekne om til prosent av folketalet, t.d. «andel barn under 16 år»
- Dersom du bestiller data for berre eitt år og éin grunnkrets kan du få resultatet vist som befolkningspyramide.

04362: Befolkning, etter kjønn og alder. Geilomoen, Personer, 2020.

						Personer 2020
3044020	Geilomoen	1	Menn	00-05	0-5 år	14
7				06-15	6-15 år	40
				16-19	16-19 år	23
				20-24	20-24 år	19
				25-29	25-29 år	25
				30-49	30-49 år	117
				50-59	50-59 år	55
				60-66	60-66 år	27
				67-69	67-69 år	13
				70-79	70-79 år	44
				080+	80 år eller eldre	14
		2	Kvinner	00-05	0-5 år	28
				06-15	6-15 år	29
				16-19	16-19 år	22
				20-24	20-24 år	17
				25-29	25-29 år	21
				30-49	30-49 år	102
				50-59	50-59 år	44
				60-66	60-66 år	38
				67-69	67-69 år	12
				70-79	70-79 år	45
				080+	80 år eller eldre	47

Av personvernomsyn er alle verdiar lik 1 eller 2 gjort om til 0 eller 3 på ein måte som gjer at summen av tala framleis er rett.

Grunnkretsar Sortland sentrum

Grunnkretsar som i hovudsak ligg innanfor tettstadavgrensinga er oppført med **feit skrift**

18700203 Steiro

18700204 Strandskog

18700205 Natland

18700206 Vestmarka 4

18700207 Lykketreff

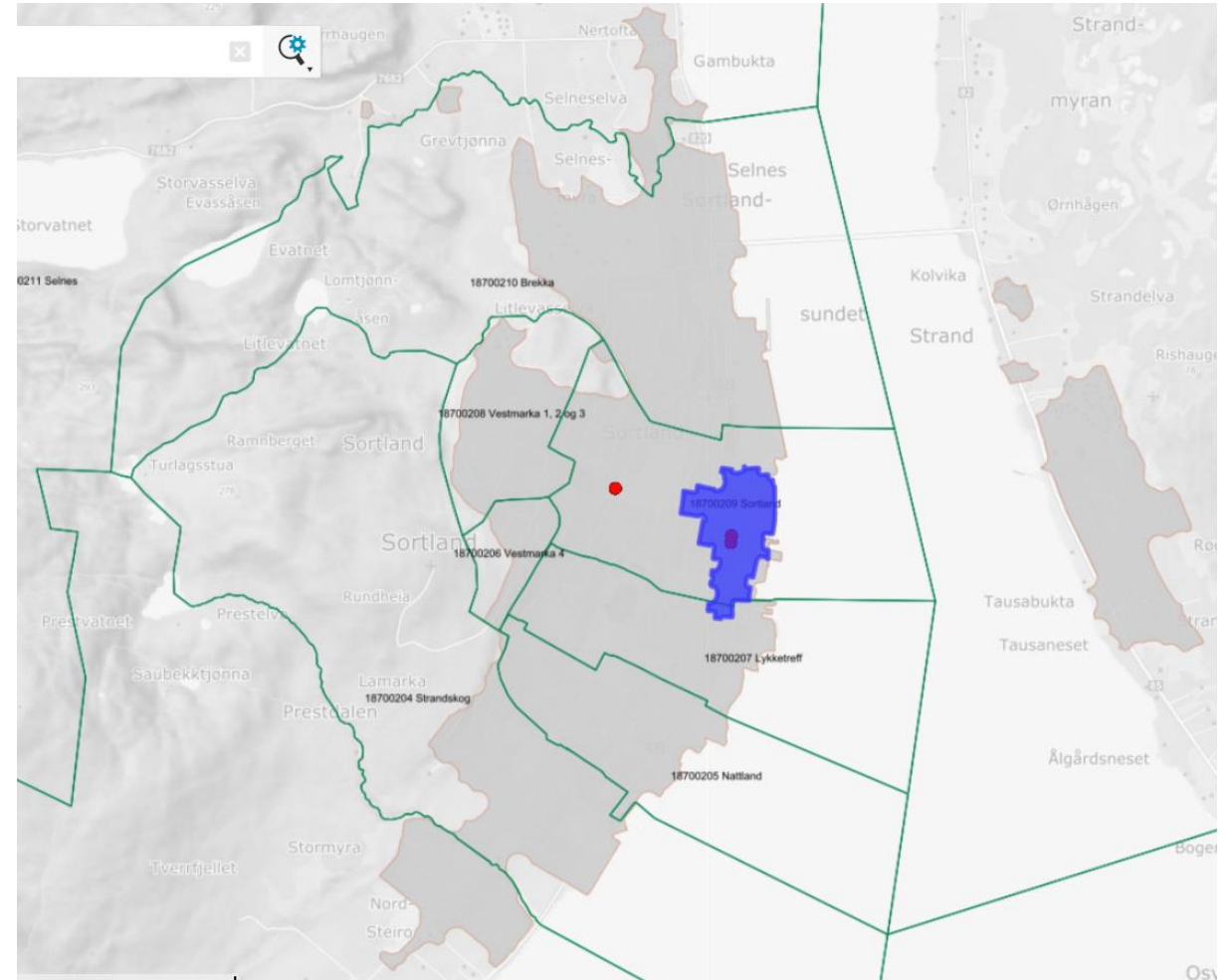
18700208 Vestmarka 1, 2 og 3

18700209 Sortland

18700210 Brekka

18700211 Selnes

18700304 Strand

4. Velferd, inkludering og samarbeid

V6: Haldningar til tettstadutvikling

bedrekommune.no

- 70% av norske kommunar har lisens på bedrekommune.no
- Kan gjere eigne undersøkingar utan ekstra kostnad
- 30 standardiserte undersøkingar
- Aller best: **Skreddarsydde** spørreskjema tilpassa lokale tettstadpakke-tema

Levekår						
Hvor fornøyd er du med oppvekstmiljøet for barn og unge?						
☐ 1. Svært misfornøyd	☐ 2. Misfornøyd	☐ 3. Litt misfornøyd	☐ 4. Litt fornøyd	☐ 5. Fornøyd	☐ 6. Svært fornøyd	☐ 0. Vet ikke
kommunen som bosted for eldre?						
☐ 1. Svært misfornøyd	☐ 2. Misfornøyd	☐ 3. Litt misfornøyd	☐ 4. Litt fornøyd	☐ 5. Fornøyd	☐ 6. Svært fornøyd	☐ 0. Vet ikke
kommunens hjelp til personer i vanskelige livssituasjoner?						
☐ 1. Svært misfornøyd	☐ 2. Misfornøyd	☐ 3. Litt misfornøyd	☐ 4. Litt fornøyd	☐ 5. Fornøyd	☐ 6. Svært fornøyd	☐ 0. Vet ikke
naboskap og sosialt fellesskap?						
☐ 1. Svært misfornøyd	☐ 2. Misfornøyd	☐ 3. Litt misfornøyd	☐ 4. Litt fornøyd	☐ 5. Fornøyd	☐ 6. Svært fornøyd	☐ 0. Vet ikke

Bomiljø og senterfunksjoner i kommunen der du bor						
Hvor fornøyd er du med møteplasser der du kan treffe andre?						
☐ 1. Svært misfornøyd	☐ 2. Misfornøyd	☐ 3. Litt misfornøyd	☐ 4. Litt fornøyd	☐ 5. Fornøyd	☐ 6. Svært fornøyd	☐ 0. Vet ikke
folkeliv og aktivitet i kommunen?						
☐ 1. Svært misfornøyd	☐ 2. Misfornøyd	☐ 3. Litt misfornøyd	☐ 4. Litt fornøyd	☐ 5. Fornøyd	☐ 6. Svært fornøyd	☐ 0. Vet ikke
ryddighet og renhold på offentlige steder?						
☐ 1. Svært misfornøyd	☐ 2. Misfornøyd	☐ 3. Litt misfornøyd	☐ 4. Litt fornøyd	☐ 5. Fornøyd	☐ 6. Svært fornøyd	☐ 0. Vet ikke

Servicetilbudet						
Hvor fornøyd er du med tilbudet av kafeer, restauranter, uteliv?						
☐ 1. Svært misfornøyd	☐ 2. Misfornøyd	☐ 3. Litt misfornøyd	☐ 4. Litt fornøyd	☐ 5. Fornøyd	☐ 6. Svært fornøyd	☐ 0. Vet ikke
bank, post og forsikring?						
☐ 1. Svært misfornøyd	☐ 2. Misfornøyd	☐ 3. Litt misfornøyd	☐ 4. Litt fornøyd	☐ 5. Fornøyd	☐ 6. Svært fornøyd	☐ 0. Vet ikke
butikktilbudet?						
☐ 1. Svært misfornøyd	☐ 2. Misfornøyd	☐ 3. Litt misfornøyd	☐ 4. Litt fornøyd	☐ 5. Fornøyd	☐ 6. Svært fornøyd	☐ 0. Vet ikke

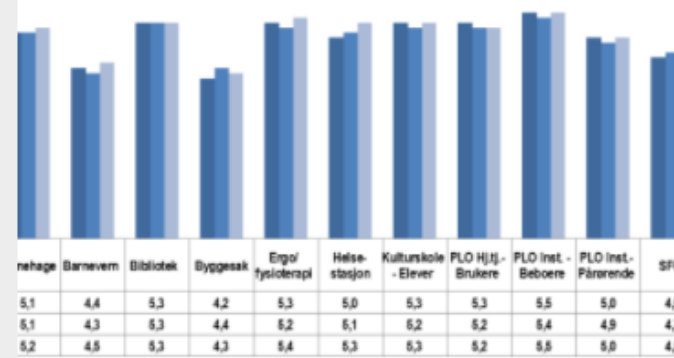
[DATAINNSAMLING](#) > [BEDREKommune.NO](#)

bedrekommune.no

Vi gjør det enkelt å måle opplevd kvalitet gjennom bruker-, innbygger- og medarbeiderundersøkelser. bedrekommune gir dere muligheten til å sammenlikne resultater med andre kommuner.

[Les mer om bedrekommune.no](#)

Resultater fra brukerundersøkelser

Ta temperaturen på kommunens tjenester

Fritt valg mellom 30 undersøkelser

Enkelt å sammenlikne med andre kommuner

Refleksjonar rundt tettstadpakke-indikatorane

- Indikatorar har hittil vore lite brukt som verktøy i stadutviklingsarbeidet
- Val av indikatorar kan i seg sjølv vere mobiliserande og bevisstgjjerande
- Tettstadpakke-indikatorane må veljast ut frå lokale behov, og bør vere *godt forankra* både i administrasjonen og hos politikarane
- Indikatorane skal brukast til å overvake utvikling og måloppnåing – dei må derfor brukast *regelmessig*
- For at indikatorane skal få effekt må bruken av dei *institusjonaliserast*, få dei inn i årshjulet!
- Kva om indikatorane ikkje viser ønskt endring over tid?!
 - Brukar vi rett indikator?
 - Har tiltaka fått verke lenge nok?
 - Er pakketiltaka tilstrekkelege?